

Verksamhetsberättelse ~~2015~~2015

Årets viktigaste frågor

- Förbundet erhöll Världsnaturfondens pris ur Elisabeth Jihdes fond
- Konferensen Large parks in large cities genomfördes
- Nätverk för stora parker etablerat inom World Urban Parks
- Ett mycket omfattande byggande i Albano i Nationalstadsparken har godkänts i alla instanser
- Planeringen för en utveckling av Kungliga nationalstadsparken, baserad på de 100 miljoner kr som ställts till förfogande, har börjat få upp farten
- Österleden har återigen aktualiserats

Styrelse, revisorer, valberedning

Styrelsen har bestått av elva ordinarie ledamöter och två suppleanter

Richard Murray, enskild medlem, ordf.

Märtha Angert Lilliestråle, Haga-Brunnsvikens vänner, vice ordf.

Gunilla Sterner Kumm, Bergshamra för alla, sekreterare

Anne Murray, Föreningen Östermalm, kassör

Bitte Liberg, Södermalmsparkernas vänner, ledamot

Bengt Rundquist, Friluftsförbundet Norra Järva, ledamot

Ole Settergren, enskild medlem, ledamot

Johan Tamm, enskild medlem, ledamot

Lennart Tonell, enskild medlem, ledamot

Anders Tranberg, Stockholms Naturskyddsförening, ledamot

Henrik Waldenström, Stockholms ornitologiska förening, ledamot

Lars-Åke Hörjel, Friluftsförbundet Lidingö, vice kassör, suppleant

Torbjörn Schmidt, Naturskyddsföreningen i Sollentuna, suppleant

Styrelsen har haft 9 sammanträden.

Valberedning

Beatrice Sandberg, Naturskyddsföreningen i Stockholm, sammankallande

Klas Langels, Stockholms orienteringsförbund

Ella Öström, Haga-Brunnsvikens vänner

Revisorer

Hans Hägg, Stockholms vandrarförening, ordinarie
 Anna Lönnkvist, Svenska turistföreningen, ordinarie
 Per Björkman, Samfundet S:t Erik, revisorssuppleant

Ekonomi

Ekonomi har skötts av Anne Murray, som är förbundets kassör, och Lars-Åke Hörjel. Antalet medlemsorganisationer är 49 stycken. Nya medlemmar är Danderyds naturskyddsförening, Arrendatorföreningen på Kungliga Djurgården och Hyresgästföreningen i Solna. Intäkterna var under 2015 85.370 (2014 23.888) kr, varav medlemsavgifter från föreningar 16.500 (2014 13.200) kr. 50.000 erhöles från Världsnaturfonden som gav förbundet ett pris ur Elisabeth Jihdes fond. Föreningar med svag ekonomi medges nedsättning av avgiften med hälften och föreningar som representerar områden utanför parken har en medlemsavgift på 100 kr. Ett mindre antal enskilda medlemmar är anslutna – avgiften per år är 100 kr. Medlemsavgifterna från dessa var 900 kr. (2014 1.000 kr). Nettokostnaden för årsmöten och konferenser var detta år 11 201 (2014 7.803) kr. Båtturen gav i år en vinst 1.210 (2014 en förlust på 4.365 kr). Förbundet har inte erhållit några gåvor (2014 0 kr).

Värt att notera är att antalet medlemsföreningar hållit sig ganska konstant under många år, kring 50, medan inbetalade medlemsavgifter ökat i år, från 13.200 till 16.500

Kostnaderna har belöpt sig till 56.724 kr (2014 42.484 kr). Av kostnaderna svarar administration för 3.359 kr. Det är kostnader för kopiering, tryck, papper, kuvert, transporter, styrelse, deltagande i konferenser m.m. Dessa kostnader har kunnat minskas över åren genom utnyttjande av e-mail och Internet. Hemsidan har i drift kostat 838 kr (2014 1.626 kr). Kostnaderna varierar från år till år beroende på när räkningarna kommer. Förbundet stödde ljusfesten kring Brunnsviken i år med 999 kr. En större utgift på 16.921 kr under året har varit produktionen av en engelsk broschyr i samband med konferensen Large Parks in Large Cities. En annan kostnadspost är inköp av ett antal exemplar av fotoboken Nationalstadsparken för 6.246 kr. Ett mindre antal har sålts och inbringat 1.100 kr. Juridisk rådgivning har kostat 1.500 (2014 14 000) kr.

Årets överskott blir 28646 kr (2014 ett underskott om 18.596 kr). Exklusive WWF:s pris är underskottet 21.354 kr.

Administration

I stor utsträckning sköts administrationen nu på elektronisk väg och på distans. Kjell Andersson hämtar post i brevlådan vid Stora Skuggan, som han sedan vidarebefordrar. Kallelser, handlingar och annan information skickas ut elektroniskt till alla föreningar med något undantag, samtidigt som de läggs ut på Förbundets hemsida. Till de föreningar som inte har e-post skickas handlingarna per post. Förbundet delar lokal med Föreningen Stora Skuggan. Telefonnummer finns på hemsidan till alla styrelsemedlemmar. Förbundet förvarar arkivmaterial, böcker och broschyrer i lokalen. Kungl. Djurgårdens förvaltning upplåter lokalen utan ersättning. För att informationen ska nå fram, bl.a. påminnelser om medlemsavgift, kallelser till mötet m.m. är det viktigt att medlemsföreningarna uppdaterar sina kontaktuppgifter fortlöpande.

Hemsida

Förbundet verkar för att uppmärksamma parken och sprida information om den och verksamheter i parken. Gentemot allmänheten sker detta främst genom hemsidan - www.ekoparken.org - och i broschyrer. Förbundet ingår också i samrådsgruppen kring Visit Djurgården.

Hemsidan har skötts av Bengt Rundquist, som är Förbundets webbmaster. Styrelsens medlemmar ansvarar för innehållet på olika sidor. Medlemsföreningar som inte har egna hemsidor kan ha en hemsida under Förbundets hemsida.

Antalet besök kan numera jämföras med antalet på stora, rikstäckande förenings hemsidor. Under 2015 har totalt 41.264 (förra året 45.091) besök gjorts på hemsidan eller någon/några av dess undersidor. Unika besökare var 14.241 (14.077). Med unika besökare menas de som under mätperioden (månad) går in första gången på hemsidan. På listan över de mest besökta undersidorna ligger In English 1:a Om förbundet 2:a, Om Ekoparken 3:a, Dokumentarkivet 4:a samt Gröna grannar 5:a.

Aktuella aktiviteter i parken annonseras på första sidan.

Hemsidan har för att kunna hållas aktuell uppdaterats 74 (92) gånger under år 2015. Hemsidan är nu (2016-02-09) uppe i sin 889 (815) utgåva.

Hemsidan kan också nås via adressen www.kungliganationalstadsparken.se.

Årsmöte, föreningskonferenser och andra medlemsaktiviteter

Årsmötet hölls den 14 mars 2015 på Stora skuggans värdshus. TV-producenten Henrik Ekman berättade och visade bilder om sin relation till Ekoparken/Den Kungliga Nationalstadsparken. Henrik Ekman tilldelades förbundets hedersdiplom. Efter årsmötet deltog ca. 40 personer i en buffémiddag.

Årets guidade båttur gick av stapeln den 23 april med en nästan fullbokad båt. Henrik Waldenström och Richard Murray guidade.

En föreningskonferens ordnades i samband med Gröna Kilarnas dag den 24 maj. 20 personer deltog i bussaturen till bl a Eggeby gård, Hästa gård, Stockholmsporten och den planerade begravningsplatsen på Järvafältet. Guider berättade om de olika platserna. Syftet var att informera och orientera om Järvakilen, byggnadsplaner och vikten av att skapa ett naturreservat för Igelbäcken inom Järfälla kommun. FFE bjöd på resan och erbjöd matig macka och dryck till självkostnadspris. Inom sig har styrelsen delat upp ansvaret för att vara faddrar till medlemsorganisationerna.

Diverse utåtriktade verksamheter

Flera medlemmar ur styrelsen deltog i Samfundet S:t Eriks seminarium om kvalitet i stadsbyggandet i början av hösten.

Richard Murray deltog i föreningen Rädda Järvafältets årsmöte i Akalla by. Stefan Lundberg, Naturhistoriska riksmuseet, berättade om framgångarna med restaurering av Igelbäcken, bl.a. en fisktrappa i Ulriksdal och meandrar på Järvafältet, och Grönlingens och andra fiskars spridning i bäcken ända upp mot Säbysjön. Den sista sträckan mot Säbysjön återstår att åtgärda. Grönlingen hindras idag av kulverten under Barkarbyfältets gamla start- och landningsbana.

Förbundet bidrog även i år finansiellt till den av Haga-Brunnsvikens Vänner anordnade ljusfesten runt Brunnsviken den 1 november.

Henrik Waldenström deltog den 18 februari i en av Länsstyrelsen anordnad regional folkhälsodag, där bl a trafik och stadsplanering stod på programmet.

Nationaldagsgaloppen genomfördes den 6 juni. Henrik Waldenström talade för förbundet och Nationalstadsparken.

Förbundet är representerat i länsstyrelsens Nationalstadsparksråd genom Richard Murray och ersättare Märtha Angert Lilliestråle och i Skötselutskottet genom båda dessa personer och Anders Tranberg som ersättare. Henrik Waldenström är förbundets representant i Uppsiktsutskottet.

Henrik Waldenström är förbundets representant i styrgruppen för information i besökscentret Visit Djurgården.

Dagens Nyheter har dels på ledarsidan, dels genom krönikören Viktor Barth-Kron angripit nationalstadsparken. Innebörden har varit att det är orimligt att ha så mycket grönyta centralt i en storstad. Richard Murray har svarat brevlades men svar har varken influtit i tidningen eller föranlett något svar från tidningen.

Världsnaturfondens pris ur Elisabeth Jihdes fond

WWF:s pris på 50 000 kronor ur Elisabeth Jihdes minnesfond tilldelades Förbundet för Ekoparken. Priset överlämnas av kung Karl XVI Gustav till Richard Murray vid en ceremoni den 21 maj på Ulriksdals slott. I sitt tacktal fokuserade Richard Murray bland annat på hur utsatt parken är. Från styrelsen och WWF talade även Henrik Waldenström.

Internationell konferens, Large Parks in Large Cities, 2-4 september 2015

Konferensen genomfördes av förbundet med stöd av WWF och lockade ca. 130 deltagare, inräknat dussinet aktiva från förbundet. Konferensen hölls på Naturhistoriska riksmuseet som välvilligt ställt sina lokaler till förfogande. Kung Karl XVI Gustav och kronprinsessan Victoria närvarade den första dagen. FORMAS och Prins Gustafs fond garanterade finansieringen. Räknet på enbart deltagaravgifterna gick konferensen med ett mindre underskott som täcks av dessa bidrag. 27 länder från sex kontinenter var representerade. Ett 20-tal stora parker presenterades, sammanlagt nämndes och diskuterades över 60 stora parker. En referensgrupp med representanter för fyra kungliga akademier, Samfundet S:t Erik, Hembygdsförbundet i Stockholms län och flera vetenskapliga institutioner förutom WWF stöttade projektet. Alla förbundets föreningar erbjöds var sin plats till ett subventionerat pris. Ett antal volontärer från föreningarna engagerades som konferensvärdar/-värdinnor. Konferensen har egen hemsida som kommer att fortleva: www.largeparks.se. En bok med presentation av stora parker och kapitel om olika teman med anknytning till stora parker planeras nu.

Till konferensen tog Anne Murray fram en ny engelskspråkig broschyr för Kungliga nationalstadsparken/Ekoparken.

Large Urban Parks

Som ett resultat av konferensen beslöts att försök bilda en sektion inom organisationen World Urban Parks. Efter konferensen har Richard Murray arbetat med detta, bl.a. genom en serie virtuella möten på nätet med organisationens företrädare och personer som är intresserade av att skapa ett nätverk för stora parker i stora städer. Richard Murray träffade Gil Penelosa i Köpenhamn. Penelosa är organisationens ordförande, baserad i Toronto.

Ny grön våg

Ny grön våg (från 2016 Ny grön stad) är ett nätverk som förbundet är med i (och även varit med om att starta) och som omfattar 20-tal föreningar i Stor-Stockholm som alla kämpar för att slå vakt om en grön närmiljö och ser det som ett legitimt inslag i i stadsplaneringen. Detta samarbete är formaliserats i en aktionsgrupp som kallas "Ny Grön Våg". Henrik Waldenström är förbundets representant. Anders Tranberg, Bitte Liberg, Torbjörn Schmidt och Richard Murray deltar i en arbetsgrupp för att analysera bostadsbyggande och skydd av Stor-Stockholms grönstruktur.

Nationalstadsparksrådet – utveckling av parken

Rådet har under året sammanträtt två gånger. Landshövdingen, Chris Heister, är ordförande .

I Nationalstadsparksrådet har arbetet påbörjats för att planera användandet av de 100 miljoner kr som står till förfogande för parkens utveckling fram till 2022. Länsstyrelsen har tagit fram en övergripande strategi. Förbundet verkar för att bullerskydd, stärkande av biologiska spridningsvägar och habitat samt tillgänglighet till parken ska prioriteras. Naturvårdsåtgärderna har hitintills tenderat att bli styvmoderligt behandlade i länsstyrelsens planering. Under året har länsstyrelsen påbörjat ett arbete med ekologisk inriktning. Bullersituationen har utretts.

Barriäreffekter – Järvakilen

Järvakilen

Richard Murray, Bengt Rundquist och Torbjörn Schmidt träffade vänsterpartiets gruppleddare i Stadsbyggnadsnämnden, Sebastian Wiklund i Stadshuset och diskuterade Järvakilen. I mötet deltog också Magnus Nilsson, Föreningen Rädda Järvafältet. Wiklund informerades om att kulturresevatet inte blir lätt att ändra på, vilket lägger hinder i vägen för byggandet av Stockholmsporten. Wiklund informerades om idén att förlägga den planerade begravningsplatsen till det område där motorcrossbanan idag ligger. Wiklund informerades om Trafikverkets, Järfällas och Sollentunas planer rörande Järvakilen och föreföll överens med förbundets representanter och Magnus Nilsson att det är viktigt att försöka få berörda kommuner att samarbeta för att behålla Järvakilen öppen. Detta kunde ske inom ramen för et s.k. kommunsamarbete.

Förbundet arrangerade en föreningskonferens (se ovan) i syfte att belysa vad som kan göras för att stärka Järvakilen som spridningsväg från det omgivande landskapet till Kungliga nationalstadsparken. Trafikverket planerar för förnyelse av såväl E4 som av norra stambanan. Förbundet verkar för att i detta arbete få in åtgärder för att minska dessa kommunikationsleders barriäreffekt.

Richard Murray deltog i uppvaktning av Järfällas kommunledning, Claes Thunblad (s) och Mikael Jämstved (mp), tillsammans med Allan Edblom, Sten Hellqvist och Ingmar Karlsson, Järfälla SNF rörande naturskyddsområde runt Igelbäcken och ianspråkatagande av ett äldre skogsområde för ett verksamhetsområde. Förbundet har i skrivelser till Järfälla kommun dels hävdad att samplanering bör ske av Barkarbystaden och naturresevatet, dels givit utförliga synpunkter på utformningen av det planerade naturresevatet längs Igelbäcken.

Förbundet har svarat på remiss från Järfälla kommun om Barkarbystaden och poängterat vikten av att ett tillräckligt stort och kvalitativt värdefullt naturresevat anläggs kring Igelbäcken.

Råstasjön

Förbundet har tillsammans med Naturskyddsföreningen i Solna protesterat kraftfullt mot Solna kommuns byggplaner norr om Råstasjön. Sjön är en viktig fågellokal och en värdefull del av Järvakilen som spridningsväg till nationalstadsparken. Byggplanerna har som följd av protesterna reducerats kraftigt. Fortfarande anser Nätverket kring Råstasjöns bevarande att byggplanerna är för stora och felaktigt placerade. Fortsatt kamp för en förändring kommer att ske under 2016.

Trädfällning på privat mark

Länsstyrelsen har utformat ett trädfällningsförbudet på ej detaljplanelagda delar av nationalstadsparken. Förbundet har i remissvar bl.a. föreslagit att fler trädslag tas med och att marklov ska krävas för att fälla träd.

Plan- och byggärenden

Cykelstråk

Trafikverket planerar stråk för snabb cykling från Mörby till Roslagstull och från Kista till Norrtull. Förbundet har svarat att cykelstråken inte får inkräkta på Nationalstadsparken och att de med fördel kan läggas på motorvägarna eftersom syftet är att minska biltrafiken.

Solna översiktsplan

Förbundet har svarat på förslaget till översiktsplan för Solna att översiktplanen bör innehålla en tydligare skrivning om nationalstadsparken som riksintresse med ett mycket starkt skaderekvisit och att dess värden bör, inte bara bevaras, utan också utvecklas. Den viktigaste insatsen för att utveckla parken som Solna kan göra är att skapa spridningsvägar över Bergshamravägen i form av eko-/sociodukter och breddning och bevaxning av landremsan längs E4 från Polska udden mot Frösundavik.

Spårreservat längs Bergshamravägen förstärker barriäreffekten mellan Ulriksdal och Brunnsviken och kan inte accepteras utan att åtgärder samtidigt vidtas för att bygga bort barriäreffekten, exempelvis genom överdäckning.

Förbundet avstyrker bestämt formuleringen "viss kompletteringsbebyggelse" avseende Sörentorp. Någon ytterligare bebyggelse av Stocksundstorp och Frösundavik bör inte tillåtas.

Den nya bebyggelsen i Ulvsunda inkräktar på Järvakilen. Solna måste se till att bebyggelsen utformas på ett sätt som genom diverse olika gröna åtgärder kompenserar nationalstadsparken för förlusten av denna spridningsväg.

Förbundet har också invänt mot att Bergshamra koloniområde på en karta ingår i "Framtida blandad bebyggelse".

Stallmästaregårdens kulturmiljö ska bevaras samtidigt som Solna bör ta initiativ till samarbete med Stockholms stad för att skapa en värdig entré till Hagaparken/Nationalstadsparken från Norrtull.

Bergshamra

Kommunstyrelsen i Solna beslutade hösten 2013 att ta fram en utvecklingsstrategi för Bergshamra., Gunilla Sterner Kumm har tillsammans med Anders Tranberg och några bergshamrabor gått runt med en karta, där den planerade bebyggelsen ritats in. Det kan konstateras att strukturplanen skulle innebära en mycket stark förtätning av Bergshamra, speciellt utmed Björnstigen. Om planen skulle förverkligas, skulle bli en stjärnhusområdets speciella karaktär, som präglas av naturtomt med tonvikt på ekar, stora tallar och björkar, försvinna. Kommunstyrelsen har sedermera gjort ett omtag med förnyat samråd med de boende. FFE bevakar ärendet.

Kv Väbeln, Studentbacken

Efter att Mark- och miljödomstolen stoppat detaljplanen ändrade Mark- och miljööverdomstolen beslutet så att förtätning och påbyggnader av befintliga studentbostadshus blir möjliga. Boende, tvärs över gatan, har i flera års tid försökt stoppa detta projekt. Området är en del av den svaga spridningsvägen mellan Norra och Södra Djurgården. Förbundet har bistått de boende med råd.

Haga

Stallmästaregården

Anders Bodin Fastigheter AB har köpt Stallmästaregården och vill bygga till ca 40 rum och en konferensanläggning. Enligt Förbundet skadas därmed byggnadsminnet Stallmästaregården allvarligt. Fastighetsägaren uppvaktades av Märtha Angert Lilliestråle och Richard Murray med anledning härav. Förbundet har därför överklagat ärendet till Länsstyrelse och till Mark- och miljödomstol. Domstolen beslöt upphäva detaljplanen på grund av att någon miljökonsekvensbeskrivning (MKB) inte var gjord. Sannolikt återkommer Solna kommun med en ny detaljplan och en MKB.

Förbundet har sökt upplysa såväl Solna som Stockholm om att Stallmästaregården och den intilliggande Norrtullstomten måste utformas på ett sätt som överensstämmer med områdets viktiga roll som entré till Hagaparken.

Norrtull

Stockholms stad har presenterat sina planer i en start-PM för tomten närmast Norrtull, som är en del av Nationalstadsparken. Planerna röjer tyvärr ingen särskild uppskattning av platsen som del av parken och en entré till Hagaparken. Ytan tas i anspråk för storskalig bebyggelse. Endast en grön strimma lämnas längs järnvägen. Förbundet har klargjort sin uppfattning att marken ska användas för att skapa en värdig entré till parken, därtill med god tillgänglighet från Vasastaden. Del av marken kan användas för idrottsändamål. Viss bebyggelse kan accepteras om den utnyttjas för att avskärma buller från trafiken. Märtha Angert Lilliestråle och Richard Murray har träffat representanter för KFUM som vill förlägga Fryshusets verksamhet till området.

Skötselplan för Haga

En ny skötselplan för Hagaparken är framtagen. Förbundet har fått den presenterad i Skötselutskottet och har därefter levererat synpunkter på planen till Statens fastighetsverk.

Norra Djurgården

Roslagsbanan

Tanken är att järnvägsövergången vid Frescati/Bergianska trädgården ska ersättas med en planskild korsning. De alternativ som undersökts har gjort stora intrång i parken och därför avisats av Förbundet och många andra. Alternativa förslag till planskilda korsningar har lanserats av förbundet och av Haga-Brunnsvikens vänner. Förbundet verkar för att frågan prövas inom ramen för en detaljplaneprocess. Förbundet har ifrågasatt lämpligheten av att ha en stormarknad som Plantagen inom trädgården. Landstingsrådet Kristoffer Tamsons har uppvaktats i frågan av Richard Murray, Arbetet har under 2015 tills vidare lagts på is på grund av Stockholms läns landstings brist på pengar.

Norra Länken

Förbundet har av Trafikverket begärt att marken i Norra Albano ska återställas (se Albano).

700 nya studentbostäder på Lappkärrsberget

Koncentrationen av studentbostäder till Kungliga nationalstadsparken är redan mycket stor. Stockholms stad har föreslagit att ytterligare drygt 700 studentbostäder ska förläggas till det redan bebyggda området Lappkärrsberget, kv Filosofen. Det kraftiga tillskottet av byggnader får negativa effekter på landskapet och för spridningsvägar. Förbundet har överklagat planen till länsstyrelsen och vidare till Mark- och miljödomstolen. Domstolen godtog detaljplanen. Förbundet har därefter begärt prövningstillstånd hos Mark- och miljööverdomstolen.

Lidingöbro värdshus

Byggnad av ett hotell och spa har nu stått still mycket länge. Bygglov gäller i två år och borde nu ha löpt ut. Förbundet har mycket svårt att få information om vad som händer.

Spårväg city

Förslaget att dra spårvägen vidare från Djurgårdsbron via Oxenstiernsgatan, Lindarängsvägen till Ropsten har lagts fram i form en s.k. järnvägsplan. Förbundet anser att det finns risk för att spårvägen blir en barriär, med staket längs spåren, tvärs över Ladugårdsgårde. Förbundet verkar för att få till stånd en dialog kring utformningen med SL och Stockholms stads Trafikkontor. Förbundets förslag är att lägga spårvägen i mitten av Lindarängsvägen med bilkörfiler på ömse sidor. Richard Murray har uppvaktat landstingsrådet Kristoffer Tamsons i ärendet.

Albano

Detaljplanen som Stockholms stads fullmäktige antog i december 2012 har nu vunnit laga kraft. Planen omfattar 150.000 kvm undervisningslokaler och studentbostäder. Förbundet har tidigare inte motsatt sig en mera måttlig bebyggelse på området. Förbundet överklagade tillsammans med Haga-Brunnsvikens vänner först till länsstyrelsen och därefter till mark- och miljödomstolen. Efter att mark- och miljödomstolen upphävt planen av andra skäl än de som förbundet framförde har Stockholms stad överklagat till mark- och miljööverdomstolen, som därefter godtagit detaljplanen. Förbundet verkar nu för att inom ramen för den antagna detaljplanen verka för att intrång i park- och naturmark, bl.a. i Bellevueparken, blir så små som möjligt, att byggnader och anläggningar utformas för att fungera som spridningsväg för växter och djur mellan Bellevueparken och Lill-Jansskogen och för att inramningen mot Brunnsviken blir så hänsynsfull som möjligt. Förhoppningen är att genom Akademiska hus få följa projektet nära.

Förbundet har i brev till Trafikverket begärt att marken i Norra Albano ska återställas i enlighet med lagens stipulerade krav om att endast en obetydlig skada får återstå efter ett tillfälligt intrång.

Hjorthagstornet

Fastighetsföretaget Oscar properties planerar en 140 m hög skyskrapa som ska ersätta den 90 m höga gasklockan. Förbundet har i samråd och utställningsyttranden framhållit att en sådan byggnad skulle medföra ett kraftigt visuellt intrång i det historiska landskapet. Tornet – upplyst istället för mörkt som gasklockan idag – skulle synas över hela nationalstadsparken och förta det historiska landskapet dess autenticitet. Tomten ligger visserligen utanför gränsen till Kungliga nationalstadsparken men inte heller utanför parken får sådana åtgärder vidtas som ger upphov till påtagliga skador. Förbundet överklagade detaljplanen till Mark- och miljödomstolen, som upphävde detaljplanen, dels pga. konflikten med Fortums värmeverk i Värtan, dels pga. den visuella skadan på det historiska landskapets kulturvärden. Stockholms stad har överklagat målet till Mark- och miljööverdomstolen. Ytterligare en byggnadsminnesförklaring av gasverkets industrihistoriska bebyggelse är inlämnad till länsstyrelsen av bl.a. Djurgårdens hembygdsförening och Samfundet S:t Erik.

Södra Djurgården

Nobelhuset

Förbundet har yttrat sig över förslaget till Nobelhus på Blasieholmen och framhållit att huset passar illa in i den inramning av Nationalstadsparken som staden här utgör. Men kan hävda att huset skulle komma att skada riksintresset Nationalstadsparken påtagligt.

Besökscenter

Förbundet deltar i en samordningsgrupp för information kring nationalstadsparken genom Henrik Waldenström. Världsnaturfonden sponsrar fortlöpande förbundets medverkan.

Bro över Djurgårdsbrunnsviken

Detaljplan för bron är klar, men finansieringen är det inte.

Djurgårdsbrunn

Ägarna till Djurgårdsbrunns värdshus har påbörjat ett utrednings- och formgivningsprogram för ett värdshus, som ska kombineras med en mötesplats för forskare, författare och konstnärer. Även en del ren hotellverksamhet avses inrymmas i projektet. Tanken är att erbjuda möjlighet att bo en längre tid på plats. Förbundet har erbjudits möjligheter att på ett mycket tidigt stadium följa projektet och anlägga synpunkter. Märtha Angert Lilliestråle och Richard Murray har träffat arkitekter på kontoret DAP som visat ritningar över den planerade bebyggelsen. Förbundet har involverat Djurgårdens hembygdsförening i dessa diskussioner. FFE anser att det är viktigt att värna om brunnsmiljön och att den nya bebyggelsen passar in i miljön. De planer som hittills vistas innehåller för stor volym och ligger för påträngande vid kanalen.

Gröna Lund

Richard Murray har talat med Christer Fogelmarck, vd för nöjesfältet. Planerna på stora åkattraktioner på tomten bakom Liljevalchs är nu övergivna. Istället planeras en successiv utbyggnad av en småskalig stadsbebyggelse med restauranger.

Beckholmen

Det kommersiella varvet på Beckholmen vill bygga en mycket hög och stor verkstadsbyggnad på ön, något som förbundet motsatt sig. Under året förefaller projektet ha stått still, men riskerar att få ny fart genom att Gotlandsbolaget nu gått in i varvet som ägare.

Österleden (Östlig förbindelse)

Nytt liv har blåsts i detta gamla projekt. Visserligen föll ihopkopplingen av Österleden med en T-banegren till Nacka liksom att T-banan skulle dras via Djurgården. Men Alliansregeringen genomdrev att Österleden skulle planeras och projekteras för 2 miljarder, pengar som den nya regeringen dock tagit bort ur statsbudgeten. Ändå driver Sverigeförhandlingen saken vidare och ska under 2016 sammanföra alla intressenter för en förhandling om genomförande och finansiering. Henrik Waldenström och Lennart Tonell har träffat HG Wessberg och hans kansli för Sverigeförhandlingen för att upplysa om förbundets negativa inställning. Henrik Waldenström har också uppvaktat landstingsråden Gustav Hemming och Erika Ullberg i frågan. Henrik Waldenström har för förbundets räkning tagit fram ett dokument i frågan för spridning bland beslutsfattare. Naturskyddsföreningen i Stockholm och i Nacka samt Djurgården Lilla Värtans Miljöskyddsförening är också undertecknare av dokumentet. Även om leden dras under parken planeras en av- och påfart vid Borgen på Gärdet. Det kommer att generera en omfattande biltrafik tvärs över parken på Lindarängsvägen och att skapa ett exploateringsstryck mot Ladugårdsgärde. Byggandet kommer att leda till skador på parken i form av påslag, anläggningar för ventilation och nödutrymning och konstruktionsarbete ovanifrån.

Evenemang

Tough Viking och övriga evenemang

Tough Viking anordnade på våren hinderlopp/terränglöpning i Haga som förorsakade stora markskador. Förbundet har reagerat kraftigt på detta och motsätter sig liknande arrangemang i framtiden. 2016 kommer tävlingen ej att gå i Hagaparken. Henrik Waldenström har utarbetat en kravlista vad gäller arrangemang. Förbundet har antagit den och överlämnat den till Kungliga Djurgårdens förvaltning samt till Ståthållaren. Den går i huvudsak ut på att arrangemang som åstadkommer markskador och andra skador på naturen inte bör tillåtas, musikarrangemang med

mycket hög ljudvolym är heller inte passande i parken, särskilt om ljudet stör djur. Kommersiella inslag får inte dominera utan arrangemangen bör ha någon slags anknytning till parken. Strikta krav måste ställas på återställande och städning efter genomförda arrangemang. Arrangörerna bör åläggas att informera om nationalstadsparken.

Framtiden

2016 kommer att präglas av

- Internationellt arbete med stora parker inom organisationen World Urban Parks
- Arbete med att stoppa Hjorthagstornet
- Bevakning av att vid byggandet av 150.00 kvm universitetslokaler och studentbostäder i Albanoområdet hänsyn tas till inramningen av Brunnsviken och behovet av en gröns spridningskorridor mellan Bellevue och Lill-Jansskogen .
- Arbete för att pröva och bevaka utvecklingen av rättstillämpningen med förändrad Plan-och bygglag, förändringar i Miljöbalken och ny instansordning
- Bensinstationstomten/Generalsbacken – att den blir en del av parken och inte en del av Norra Stationsområdets exploatering
- Arbete för att stoppa en Österled som skadar parken.
- Utformning av entrén till Hagaparken från Vasastaden, dvs. över Norrtull och förbi Stallmästaregården och Tingshuset.
- Nationalstadsparksrådet och Skötselutskottet: möjligheter ges att få till stånd konkreta förbättringar och att påbörja arbetet med att utveckla skötseln på ett medvetet sätt för att gynna biologisk mångfald
- Se till att stora evenemang respekterar och informerar om natur- och kulturvärden i parken

Stockholm 2016-02-08

STYRELSEN

Richard Murray, Lars-Åke Hörjel, Märtha Angert Lilliestråle, Bitte Liberg, Anne Murray, Bengt Rundquist, Gunilla Sterner Kumm, Torbjörn Schmidt, Ole Settergren, Johan Tamm, Lennart Tonell, Anders Tranberg, Henrik Waldenström